

Actual din 1919 prin care înfăptuie Tudor Vianu abdică de la practica analizei fenomenului contemporan...

Impulsul în două feluri: intrând în adolescență și rămânând în lumea petrecerilor familiare...

chiar fiind ea acționând contra temperamentului și formării sale...

Unele remarcări sunt adevărate, altele contestabile. De pildă, Vianu comentează astfel unele din noile postume...

Impulsul în două feluri: intrând în adolescență și rămânând în lumea petrecerilor familiare...

LIVIU PETRESCU Scriitorii români și străini

Ediția Dacia, 1973

Susținând că „un critic se deosebește de altul, todeauna, prin ceea ce îl impresionează în modul cel mai viu, într-o operă...”

NICOLAE DRAGOȘ Zăpezi fără întoarcere

Ediția Carina Românească, 1973

Un efort alert și strina dirijată de prefacerea a capacității reditive într-o categorie de sensibilitate unitară...

Dacă esteticianul a remarcat că opera e a omului, el a subliniat necelul că ea se află în relație cu...

Dacă relaționalul crează anul românului ca un studiu de comparație, caracterul românului va fi...

Impulsul în două feluri: intrând în adolescență și rămânând în lumea petrecerilor familiare...

Impulsul în două feluri: intrând în adolescență și rămânând în lumea petrecerilor familiare...

Paul Georgescu

punct și virgulă

Profil de colecție

În standurile librărilor și chiar în raftul propriei noastre biblioteci începe să prindă contur distinct seria de apariții ale Editurii Enciclopedice...

Anchetă asupra romanului

pretendenți, de a-și oferi o perspectivă interpretativă și, totodată, de a-și pune în...

pretendenți, de a-și oferi o perspectivă interpretativă și, totodată, de a-și pune în...

azi în librării

EDITURA „MINERVA”

- TUDOR ARGHEZI: „1907” (Seria „Arca”) postfață și bibliografie de Constantin Culegan - 144 pag., 4,25 lei
MARELE BRESLAU: „Verșun” (Col. „Retrospective lirice”). Antologie, cuvint înainte și față bibliografică de Al. Cihăreanu - 22 pag., 0,50 lei
HENRIETTE YVONNE STAHL: „Fratele meu, emil”, năvele. Ediție neavută - 384 pag., 11 lei
EDITURA „CARTEA ROMÂNESCĂ”
AL MIRODAN: „Teatrul” - 112 pag., 4,50 lei
ROMULUS GUGA: „Sărbători ferice” - roman - 240 pag., 8,75 lei
MARIUS STOICESCU: „Gonind după mustași”, năvele - 140 pag., 8 lei
EDITURA „ION CREANGA”
VICTOR SIVEDITIS: „Povești și jocuri amuzante” - 96 pag., 11 lei
ION SEREBREANU: „Poezii pentru mici și părinți și bunici”, ediția a II-a - 120 pag., 9,25 lei
FRIEDRICH WOLF: „Basmă” (Col. Biblioteca pentru toți copiii) Traducere de Eugen Frunză - 144 pag., 6,50 lei
EDITURA „ALBATROS”
HASDEU: „Scrieri istorice” vol. I și II (Col. „Lyceum”). Ediție îngrijită, prefată și bibliografie de Aurelian Sacerdoțeanu - 438 pag., 10 lei
GEORGE MACOVESCU: „Gheorghe Lazăr” - 142 pag., 7 lei
HORIA ZILIERI: „Orfeu plîngând-o pe Euridice”, versuri - 136 pag., 10,50 lei
EDITURA „KRITERION”
VICTOR ION POPA: „Uram, Irgalmazz” (Velerim și Veler Doamne), în L. maghiară - 256 pag., broșat, 7,75, legat: 12 lei
BENEDEK ELEK: „Arany mesekönyve” (Canta aurie basmului) în L. maghiară - 200 pag., legat: 15 lei
JULES VERNE: „Reise um den

EDITURA „MINERVA”

- „Călătoria în jurul lumii” roman. În L. germană (Colecția „Cartea de vacanță”) - 184 pag., 8 lei
EDITURA „JUNIMEA”
OVIDIU GENARU: „Buclică” - 112 pag., 10 lei
CAO YU PAO: „Cao Yu pan”. Traducere din limba chineză de Conat. Lupescu - 224 pag., 8,25 lei
EDITURA „DACIA”
Vianu: Prefața în limba română și engleză de Ion Frunzetti - 28 ilustrații alb-negru - 40 lei
LAURENȚIU POP: „Munca fizică și munca intelectuală” (Col. „Agora”) - 161 pag., 8 lei
EDITURA „ACADEMIEI”
DIMITRIE CANTEMIR: „Descriție Moldaviei”. Traducere după originalul lui de George Guță. Introducere de Maria Holban. Comentariu istoric de N. Stoicescu. Studiu cartografic de Vintilă Mihăilescu. Indice de Ioana Constantin. Cu o notă asupra ediției de D. M. Pippidi - 400 pag., 41 lei
MURIEL SPARK: „Memento Mori” (Col. „Meridiane”). Traducere de Dana Crivăț. Cuvint înainte de Mihai Pop - 112 pag., 11 lei
STRATIS KARRAS: „Paznici de noapte” (Col. „Thalia”). Traducere de Polixenia Karambi - 78 pag., 3,75 lei
EDITURA „POLITICA”
AURICA SIMION, STELIAN NEAGOI: „Comitetul Național Antifascist din România” (Col. „File de istorie”) - 88 pag., 1,75 lei
TEODOR MARINESCU: „Technocrate” - democrație în capitalismul contemporan (Col. „Dezbateri ideologice”) - 64 pag., 2 lei
SEVER NORAN: „Greșala fatală” - 200 pag., 5,50 lei
CEL. CONSTANTIN NICOLAE și LI. COL. DOBRE ILIE: „Armata română ne dăruie de luptă și victorii” - 170 pag., 8,50 lei.

DAN MUTAȘCU Stema din Inimă

Ediția Minerva, 1973

Forțe activul poet Dan Mutașcu, publicist și prozator totodată, este acum autorul unui original volum de poezii satirice, înțelegând înțelesul profund de a-și abandona modul propriu de expresie...

MATEI ALEXANDRESCU Catarg

Ediția Minerva 1973

Forțe potrivită pentru caracterizarea îngrijită a volumului aparținând Minerva este una dintre cele mai libere definiții călăuzescă: poezii moderne. Că printre acestea, în marea Istorie... figurază și Matei Alexandrescu, este aproape o Intimă: asomenea covârșitoare părți a celor publicate în această colecție de nota...

Mihnea Gheorghiu: Ultima Colchida

Lina de aur

Si-a cer fumul, zecul Caucaz
Si tot mai vrea de jos puteri sa soarba.

Un braț pârșos a-nțins peste barca
Să fure mării-negre, Lina Albă.

Se despletă-necărunțita mare
Și-l apasă și îl șterge pe picior.

De-afii azur băut l-a mai rămas
Pe buze spuma vesele-ă zăpezi.

De mii de ani, talaz după talaz
L-duce Mare-a-n circă, lertă, iezi.

Iar el, la amurgul, a meșter saur,
Că lina mării o preschimbă-n aur.

Medeea

Cind solzii mol ai lunii se bat la pleoapa
Mării
au știu că-s felinare de pe catarge vechi

matrozi rămași de veghe
în vălă uitării
de scoale
lipite pe ochi și pe urechi.

Atunci dă zvon și fărâmul de mindra lui
Bovesta
cu prea-bogatul rigă
pârșite Medei
ce-și înălțase turnuri de marmură pe creste
să-l plimulască grecii și să-l înbească zeli.

Coloanele măleste din evări confundate
tresar acum smerite
privind de sub oglinzi
prin vaza lor cind trecem peste singurătatea
aviz de-aceleiași glori, ca să pierim cumini.

Acum își pune Neagra pieptarul de mărgele
și lumea-argonaută
cărările-i deschide:
luminile de singe din portul fără vele
dau bun venit lui Iason
la noile Colchide.

Desena de DANIEL TOLCIU

Iason

Din adințimea surdă a apelor aceste,
Spre meteolide surdă ca pielea de de toabă,
O țară transparentă, prin albele ferestre,
Își flutură, tăcută, înpurpurată robă.

Sub cetină de alge se-adună, calm, pe-aproape,
Învalurile urme pe care plăji le tund,
Acelor fără urmă trecuți pe-aceste ape
O mină le astupă cuvintul, dinspre fund.

Înforțate liniși își aburesc obrazii
Cind nevăzuta Navă se clatină pe drum
Și foșnetul acesta adie precum brazil
Ce ni se-ntruchimă din trimbele de fum.

Pe-aceste albe șesuri, undelemnii și reci,
Sint nopți în care tratii au auzit galopuri
Răstornat departe prin mizii și culbeci
Și cornul Astarteei le trimbla pe-alături.

Dar cum priveam afundul sărat, cu alțite
Ierbi,

Ne mai vâzând catarturi pustii, de vreme rea,
Mi te chemai, Iubito, la vinători de cerbi
Spre unde se destramă prin alge intia stea.

Plecarea

Necontenită, singură, cîmpia-și legăni
fluturi aceia de sîde și lacrimă,
porumbel submarin cădeau, cădeau,
neliniștite săgeți
cu singele încheat în ochii reci
cu singele rece în colțul gurii.

Bătrînii elefanți de război
(estoasele-giganți își clătinau scutul
salutind o flumără oarecare
ca niște droșii inocente,
ca niște văduve gălăte de nuntă,
printru fluturi și porumbel părășii
de marele carnivor violet,
de marele corsar.

Acum nisipurile privesc la titanul Okeanos
cum își payte turmele
potolii.

(1959)

Grădina din vis

Eugenia Tudor-Anton

Iar vasele, coloratele grădini unduitoare, a
sfurșată minciună!

Și nu pling fiindcă simt în palmă foșnetul
stidat al hiriei, ci fiindcă descompăr că am
crezut cu toată naivitatea, cu toată finta în-
tr-o închipuire, că m-am lăsat păcălită de a
virtuoză falsă. Am sentimentul că cineva, —
nu știu cine, un iscusit Faros și-a bătut joc
de credința mea. Și pling cu hohote care nu
aud, care rămân în gîtle, și nu mă pot opri,
deci dacă vine cineva și mă trezește din coș-
mar. De obicei mama, căci ea aude ugor,
înregistrează toate zgomotele casei, în ciuda ugo-
lor masive și vine să mă smulgă din somnul
gros ca plumbul. Ii simt degetele reci pe obraz
și știu că ea e, și binecuvînteză clipa aceea
a trezirii din vis, din nămolul negru al visu-
lui care-mi acoperă trupul, sufletul, rîndind să
mă înec...

De vreo două săptămîni înăma nu
aude zgomotele obișnuite ale casei. Nici plî-
sul meu din vis. Nici nu mai înregistrează
năzbitile aventuri ale lui Ghigi — care a

scribit de doarele și de zîrele lui, și de go-
dițele lui, încit arareori mai are timp de noi,
de ea... Cînd ea lipsește de la masă — i s-a
mai întimplat și altă dată, este doar directorul
de acolo, are ședințe, obligații, — nu zice nimic.
Întrebă numai: „Mama n-a venit?” și Mamare
spune: „Are ședință” sau „Este la inspecționat”,
ori: „E la Florești”, și Tată își reia sorbitul în
farturia cu supă ori lectura interuptă a unui
ziar sau pleacă la el, sus, dar eu ascult atunci
fără chef aprobativa Corei despre ultimele ei
„succese”, despre ce-a zis maestrul Cutare ori
profesorul Cutare și mă gîndesc că poate Tată
tot bănuie ceva, dar nu vrea să lase să se vadă...
Ce să hănie? Ce cuvînt stupid! Ce mi-o fi veni-
t acum să mă erizez în detectiv și să-i atribui
Florencei niște gînduri ascunse pe care mi-a-a
părut că le-am întrevăzut doar eu? Nu cumva
sunt eu și ea în același timp? Ea ascunsă? Imposibil!
E francă, todeauna a fost așa și nu
poate să fie azi altfel! Dar eu ce se întimplă
totuși ceva...

Oricît de optimistă aș încerca să fiu în pri-
vinta mamei, oricît m-ar încuraja Corei, de fapt
știu acum să fac politica strîmbului, fie de
frică, fie din comoditate. — În privinta asta îi
seamăna leit lui Tată — oricît aș încerca să fiu
sau să par liniștită cu privire la starea neobiș-
nută a mamei, nu pot! S-au întimplat cîteva
lucruri care nu mă pot lăsa indiferentă, în-
chiar mă tulbură cînd încerc să fac cale în-
toarsă și să mă reconstruiesc. Sînt multe care mă
îndreptătesc să cred că Florence a pierdut, sau
e pe cale să piardă ceva bun din ea; ceva care
ne face pe toți s-o iubim, nu numai fiindcă
este mama noastră, cu blîndețea și cu aspru-
mii ei dozate în așa fel încît să ne facă să
simțim echilibrul, dar și ne simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca balerină la care tinea
atîta o care lăsa rece, dar credea că și ea
era echilibrată, dar și se simțim bine în a-
proprietate ei și a lui Tată, și se pare că vrea
frumusețe. Nu, nu pot să mă obișnuiesc cu
gîndul că mama nu mai este mama, că ea tre-
ce printr-o furtună interioară care mă face
să conștientez că tristetea femeie neajutorată,
dormă de plîns. Lucrul acesta neașteptat, vi-
tuită aceasta nouă și umilitoare pentru mine
și dureroasă. Observăm că în ultima vreme
nu se mai interesează de noi ca mai înainte —
notele mele mari cu care se mîndrea, talentul
Corei, progresele ei ca

PERPESSICIUS — INEDIT

Publicăm cîteva pagini concepute de Perpeccius în 1968 ca post-față pentru o antologie din poezia lui Ștefan Nenițescu. Volumul în cauză, recent apărut sub titlul ANI, în colecția „Retrospective lirice“ a Editurii „Minerva“, cu o prefață de Al. Philippide, nemaicuprinzind post-fața prevăzută inițial, textul lui Perpeccius a rămas inedit pînă în clipa de față.

Poezia lui Ștefan Nenițescu

Cu volumul de poeme Ani, al lui Ștefan Nenițescu, Editura „Minerva“ își completează seria antologiilor de poezii dintre cele două războaie, fapt pentru care binemerita toate mulțumirile istoriei literare. În vreme în care cercetătorii științifici pregătesc tratatul de Istoria literaturii române, în care evoluția lirismului nostru se va opri îndelung la poezii dintre cele două războaie, Editura „Minerva“ întocmește sau tipărește cicluri noi, ale unor poezii ca Ion Minulescu, Ion Pillat, V. Voiculescu, Eugen Speranția, Mihail Celariș, George Magheru, George Dumitrescu, I. M. Rașcu, cărora, de bună seamă, le vor urma antologii și reeditări din Horia Furtună, N. Davidescu, Al. T. Stamatiad, D. Iacobescu, Ovid Densușianu, Emanoil Bucuța, F. Aderca ș.a. Ștefan Nenițescu lipsește acestui peisaj liric și editarea lui, o dată cu marile servicii ce se aduc istoriei literare, va fiesi cinețului de azi să ia cunoștință de opera unuia dintre cei mai personali poeți ai noștri dintre cele două războaie, atît sub raportul inspirației, cit și sub acela al artei poetice, al tehnicii.

Fiesole, Assisi), dar și atmosfera bogată în reminiscențe istorice ale peninsulei române. Iată, de pildă, cu ce precise instrumente de gravor sugerează Ștefan Nenițescu „străvezia tristețe“ care învalvăie un drum de pe Via Appia, a „mormintelor sperite“ în vecinătatea stepei și dezolantei Campanii romane, chiparosul tremurător care ar dori, zadarnic, să amintească de timpuri eroici, și cum din toate elementele stampe, atît de grave în nuditatea lor, radiază, înverderată, „măreția pieirii“, atît de mare, că „ți-e rușine de lacrimi“ și „plînsul neplîns se ascunde“: „Lungă și strimțată, spre coastă, către Albanum, aieargă / via mormintelor sperate, Apia cea dreaptă și-antică. / Soare-

va exemple, pe cari le spicuim, cu destulă avariție, dintre multele. Iată o carmee, pe cit de miniaturală, pe atît de vastă, desprinsă din filozofia orientului, ce opune, atît de plastic, prozaismul indiscret al „predicilor“ poeziei inepuizabile a „privighetoarei“: „Predica de-i ascultă, / Poate doar te-o supăra / nu va fi pe voia ta; / dar privighetoarea / din arvonul ei de tei / zice tot ce vrei“. Iată, în continuare, la fel de miniatural, un Cîntec de fulg, madrigal precît de inconsistent, pe atît de greu de semnificații, și a cîruu exegeză ar merita proporții fantastice: „Cîntecul mic / peste zăpadă / vine-n ilic / nou să te vadă. / / N-are nimic / ce-ar putea spune / cîntecul mic / sună să sune“. Iată, mai departe, dîintr-un ciclu, atît de sugestiv denumit Scame, din poezia epigramatică, cînd galantă, cînd filozofică și cînd ghiduse, așa cum extrem orientul o practică, un exemplu de „rubai“: „Îți dau sfat, cititorule, doar unul: / schimbi rimele pe placu-ți. Deci, pînăul, / spre pildă, una-i cu tutunul. Ia-le / cum vrei, că-n vrăbii n-ai să tragi cu tutunul“. Și iată, ca o dovadă a întinsei sale arii de inspirație, dîintr-un ciclu, simplu denumit Proverbe, o excelentă pildă de paremiologie cultă, ale cărei rădăcini folclorice nu sînt cu totul tăiate: „Toate vulpile / la blănar ajung. / Toate culmile / bolta o împung“. Citate, pe care le vom încheia cu următorul admirabil sonet, a zecea piesă din ciclul Cîntec de orb, reflexe ale unui impresionant „de profundis“, cu imagini, una mai înedită ca cealaltă, în care elevația etică a poetului simlge „paradizilor leprozării“ ale claustrăției „penultime cîntări“ consolatoare: „Azurul mi s-a decleiat, prea-nalt, / hîrtie din spețelea de zmeu — / cădere-i pas, reindreptarea-i salt, / schimbare-n ce nu sînt și iar al meu. // Dusmani, pizmași lasi cădelnițați / cu ponegrii atît au priddit: / prin rea-credință lor înverțuri / silex fidelității m-au zidit. // Paradizile-mi leprozării / nu știu prietenii de măscură / ne-ncrederea nici n-o mai pot zări. // Căci purunii mei sînt plini de licurici, / iar ochii-mi sînt inchiși ca depărtări / să-si picure-n penultime cîntări“.

Concluzia acestor mult prea sumare rinduri nu poate fi alta decît aceea pe care o schițăm și în introducerea: Ani, antologia atît de luminată Intocmită, întregeste seria antologiilor pe care Editura „Minerva“ le-a pus la dispoziția redactorilor tratatului de Istoria literaturii, ilustrînd, în același timp, personalitatea lirică a lui Ștefan Nenițescu, fără de care peisajul poeziei românești dintre cele două războaie ar fi incomplet.

Perpeccius

Ștefan Nenițescu

In dedica lui Ștefan Nenițescu, vedem un semn de indiscutabil respect. Eugen Luca a publicat un volum Sadoveanu sau elogiul rațiunii și gestul său e de două ori tenaci. Mai întîi pentru că simpla abordare a vastelor „păduri“ sadoveniene cere, cel puțin, o decizie pe care n-o au mulți. Temeiitatea a doua ne este indicată de dorința autorului de a corecta cîteva din opiniile lui G. Călinescu în care el vede perpetuarea și consolidarea unor prejudecăți mai vechi. Calitatea axiologică a opere sadoveniene, consideră Eugen Luca, este de a fi un elogiu al rațiunii. Opera lui dezvoltă, și autorul încearcă să ne-o arate, opțiunea neascunsă pentru rațiune, ceea ce face, totodată, din el un adversar a tot ce e opus rațiunii. În consecință nu putem vedea în Sadoveanu, cum s-a spus — și aici credem că ar fi trebuit numit și el — un scriitor care elogiază instinctul. A-l înțelege ca adversar al instinctualității înseamnă, după autorul studiului, a-l vedea la egală distanță și de barbarie și de primitivism. Deși rezultatele exegezei anterioare nu sînt analizate amănunțit ci prezentate succintă, într-o lungă notă de subzod, înțelegem că autorul e în dezacord cu aceste rezultate și că urmarea este propunerea unei clarificări interpretării proprii. Introduceți în urmează analiza și demonstrații propriu zise.

„O operă maiavă și unitară poate fi abordată din orice unghi“, se va de destăinuit întocmai, indiferent de alegerea noastră, deoarece omogenitatea ei o fereste de contradicții. Aici ne așteaptă însă o mică lovitură de teatru. Autorul nu va începe cu o mare operă ci cu o carte mai puțin cunoscută: jurnalul călătoriei din Olanda sub titlul incitant: O carte esențială pentru înțelegerea lui Sadoveanu: „Olanda“.

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

opinii

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

„Pasărea stă la piciorul mele, cu aripile enorme desfășurate pe omăt. Căminile zburaseră în felgerii zarilor spre alte plauri: iar eu nu mă simțeam nici bucurios, nici mai fericit decît în clipa cînd îl vedeam făcîndu-și salturile și figurile în domnia lui, așa de rar tulburată de dugușmanii din văi. Pădurea era mai puțin frumoasă fără el, și primeam cu umilită felițări pe care nu le meritam. Însă așa hotărîse destinul, ca să mă pot după aceea duce în Olanda, unde nici adîncitor, de cînd e lumea, n-a cîntat în primăvara amonurilor eterne marele tetrao urogallus.“

C. PILIUTA Peisaj

Carule Mare, iubitul teare. Carule mare. Adu-ne iară-ntr-o zi cu iz rar, de-al vremii de pe la Ivoare; Adulmecindu-l, îi vom da urmare cu mic, cu mare, returbare de la măiestru pînă la mare maestru. vestea ducîndu-ne-o o zburătoare, o stea a urare pusă să jure, hăt, uin origini pădure, pe tot ce o să-nconjur, că

Ne-duce nouă mire, nemirat de omînire. pe al duh de odîhnire, pace lumii de sub soare, Pacea Carulul cel Mare, la vreme răzorită-a floreasoare; fără surpare, fără supărare, ca pe o boare din străbunii codril. peste codri și în codri, uscate-n codice obscure, Sîntă străhoare de sărbătoare pe sub porțile ghiare de Maramure.

Bradul brad fără topoare Blîndă fecloară, la umbleț ușoară, cu ochii urezi, cu vorba domoală,

Lasă-mă singur în nici o seară. Înălțat balaur, cu graiul de faur, cu priviri de țasin, cu aripi de ghiaur, Fă-ne din timp țărâre de aur.

Fronte de mînie, verde părinte, nu lua aminte la frînt, frîg, fierbînte, sugi cărări ca-năinte, năinite, Rogu-te, fă-ne la loc, Cuvînte,

Umbră din stîncă, lumină adîncă, leși din genune și du-ne lingă bruma de suflet din vechea poruncă..

Să-ți spun acum, drăza mea fată, ce-aveam noi pe suflet păcat alătădat și cum de te văd azi atît de curată;

Pe-un drum de seară, Tare-n topoare, Vroia un prea-aspru Un brad să doboare, Pînă-a aflat el Că, după născare, Cel ce doboară e cel ce moara.

De mărturisita venirii, pe-un plai bărbătos, către uncea lăle cărare fără suspin, cea a lerbutilor șarpe stelar, oaspe cu ochi de rubin și solzii de jasp.

Dulce la cale, precum la sărut se-ncep mirii și cum se prilep din priviri truditorii cu gîndul, Traistă a minții cloabanului preainstel.

Carule Mare, iubitul teare. Carule mare. Adu-ne iară-ntr-o zi cu iz rar, de-al vremii de pe la Ivoare; Adulmecindu-l, îi vom da urmare cu mic, cu mare, returbare de la măiestru pînă la mare maestru.

Lasă-mă singur în nici o seară. Înălțat balaur, cu graiul de faur, cu priviri de țasin, cu aripi de ghiaur, Fă-ne din timp țărâre de aur.

Fronte de mînie, verde părinte, nu lua aminte la frînt, frîg, fierbînte, sugi cărări ca-năinte, năinite, Rogu-te, fă-ne la loc, Cuvînte,

Umbră din stîncă, lumină adîncă, leși din genune și du-ne lingă bruma de suflet din vechea poruncă..

Să-ți spun acum, drăza mea fată, ce-aveam noi pe suflet păcat alătădat și cum de te văd azi atît de curată;

Pe-un drum de seară, Tare-n topoare, Vroia un prea-aspru Un brad să doboare, Pînă-a aflat el Că, după născare, Cel ce doboară e cel ce moara.

De mărturisita venirii, pe-un plai bărbătos, către uncea lăle cărare fără suspin, cea a lerbutilor șarpe stelar, oaspe cu ochi de rubin și solzii de jasp.

Dulce la cale, precum la sărut se-ncep mirii și cum se prilep din priviri truditorii cu gîndul, Traistă a minții cloabanului preainstel.

Carule Mare, iubitul teare. Carule mare. Adu-ne iară-ntr-o zi cu iz rar, de-al vremii de pe la Ivoare; Adulmecindu-l, îi vom da urmare cu mic, cu mare, returbare de la măiestru pînă la mare maestru.

Lasă-mă singur în nici o seară. Înălțat balaur, cu graiul de faur, cu priviri de țasin, cu aripi de ghiaur, Fă-ne din timp țărâre de aur.

Cînd, acum patru decenii, Antologia poezilor de azi, alcătuită de Ion Pillat și de subsemnatul, reproducea poeme de Ștefan Nenițescu, ele reprezentau cel puțin trei sectoare, pe care poetul dăduse dovadă că le cultivă: poezia religioasă, oda evocatoare italică și poezia filozofică, aceea pe care E. Lovinescu, cam în același timp, o socotea caracteristică lui Ștefan Nenițescu, ce era prezentat, în a sa Istorie a literaturii (Evoluția lirice românești) drept exponent al „nelinistei metafizice sau religioase“. În 1923, Ștefan Nenițescu publica în colecția „cărților galbene“ editate de Ideea europeană, al cărui colaborator și cronicar plastic a fost ani de-a rîndul, placheta de poeme Vrajă, din care și volumul azi prezentat reproduce cîteva excelente piese, și despre care suneam într-o scurtă notă biobibliografică, printre altele: „El (Ștefan Nenițescu) stie că-i ușor „să prinzi în rime trei cuvinte cu simțire și-o gândire potrivită“, dar că e mai greu să legi în versuri „o suflare omenească“, care să-ți dea „înțelesul vîlții“ prin versuri. În aceste stihuri stă, ca un program, arta poetică a lui Ștefan Nenițescu. De aceea trece prin aceste pagini o umbră de penitență voită, o plînză de întunerice, care se luminează de îndată ce te adîncești și prinzi gîndurile poetului. Îi vezi călîndu-se, ațîndu-și la răspîntii sufletul, întrebîndu-se, nelîinițindu-se. Dar sintem încă între zidurile căpșuite ale acestui laborator, din care, la răstimpuri, numai, străbat cîteva ecouri luminoase. Ele sînt de ajuns ca să ne lase să întrezărim ce va fi poezia lui Nenițescu, cînd cu sufletul luminat din sine își va găsi mijlocul de expresie cuvenit“. Cele patru decenii scurse au confirmat profetia rîndurilor de mai sus, cu specificarea că au făcut-o în ambele sensuri: atît în ordinea limpezirii, cit și în aceea a „plînzei de întunerice“, ce se luminează cînd îi pătrundem sensurile. Într-adevăr: antologia întocmită din înțelegerea operă poetică a lui Ștefan Nenițescu, fie publicată, fie inedită, are meritul că înfățișează cele două aspecte ale poeziei sale în chipul cel mai strălucit (...)

Folosind metrica latină, în variate forme, a căror studiu va trebui întreprins la capitolul „metrului antic“ în poezia românească, Ode italică reconstituie nu numai peisajul italic (Perugia,

Carule Mare, iubitul teare. Carule mare. Adu-ne iară-ntr-o zi cu iz rar, de-al vremii de pe la Ivoare; Adulmecindu-l, îi vom da urmare cu mic, cu mare, returbare de la măiestru pînă la mare maestru. vestea ducîndu-ne-o o zburătoare, o stea a urare pusă să jure, hăt, uin origini pădure, pe tot ce o să-nconjur, că

Ne-duce nouă mire, nemirat de omînire. pe al duh de odîhnire, pace lumii de sub soare, Pacea Carulul cel Mare, la vreme răzorită-a floreasoare; fără surpare, fără supărare, ca pe o boare din străbunii codril. peste codri și în codri, uscate-n codice obscure, Sîntă străhoare de sărbătoare pe sub porțile ghiare de Maramure.

Bradul brad fără topoare Blîndă fecloară, la umbleț ușoară, cu ochii urezi, cu vorba domoală,

Lasă-mă singur în nici o seară. Înălțat balaur, cu graiul de faur, cu priviri de țasin, cu aripi de ghiaur, Fă-ne din timp țărâre de aur.

Fronte de mînie, verde părinte, nu lua aminte la frînt, frîg, fierbînte, sugi cărări ca-năinte, năinite, Rogu-te, fă-ne la loc, Cuvînte,

Umbră din stîncă, lumină adîncă, leși din genune și du-ne lingă bruma de suflet din vechea poruncă..

Să-ți spun acum, drăza mea fată, ce-aveam noi pe suflet păcat alătădat și cum de te văd azi atît de curată;

Pe-un drum de seară, Tare-n topoare, Vroia un prea-aspru Un brad să doboare, Pînă-a aflat el Că, după născare, Cel ce doboară e cel ce moara.

De mărturisita venirii, pe-un plai bărbătos, către uncea lăle cărare fără suspin, cea a lerbutilor șarpe stelar, oaspe cu ochi de rubin și solzii de jasp.

Dulce la cale, precum la sărut se-ncep mirii și cum se prilep din priviri truditorii cu gîndul, Traistă a minții cloabanului preainstel.

Carule Mare, iubitul teare. Carule mare. Adu-ne iară-ntr-o zi cu iz rar, de-al vremii de pe la Ivoare; Adulmecindu-l, îi vom da urmare cu mic, cu mare, returbare de la măiestru pînă la mare maestru.

Lasă-mă singur în nici o seară. Înălțat balaur, cu graiul de faur, cu priviri de țasin, cu aripi de ghiaur, Fă-ne din timp țărâre de aur.

Fronte de mînie, verde părinte, nu lua aminte la frînt, frîg, fierbînte, sugi cărări ca-năinte, năinite, Rogu-te, fă-ne la loc, Cuvînte,

Umbră din stîncă, lumină adîncă, leși din genune și du-ne lingă bruma de suflet din vechea poruncă..

Să-ți spun acum, drăza mea fată, ce-aveam noi pe suflet păcat alătădat și cum de te văd azi atît de curată;

Pe-un drum de seară, Tare-n topoare, Vroia un prea-aspru Un brad să doboare, Pînă-a aflat el Că, după născare, Cel ce doboară e cel ce moara.

De mărturisita venirii, pe-un plai bărbătos, către uncea lăle cărare fără suspin, cea a lerbutilor șarpe stelar, oaspe cu ochi de rubin și solzii de jasp.

Dulce la cale, precum la sărut se-ncep mirii și cum se prilep din priviri truditorii cu gîndul, Traistă a minții cloabanului preainstel.

Carule Mare, iubitul teare. Carule mare. Adu-ne iară-ntr-o zi cu iz rar, de-al vremii de pe la Ivoare; Adulmecindu-l, îi vom da urmare cu mic, cu mare, returbare de la măiestru pînă la mare maestru.

William Blake

Zicalele inferului

(fragmente)

La vremea înămintăului m-aștern pe-nvățătură; la secerii, învăț pe alții; în viforul lermii stau și mă bucur.
Urnește-ți corul și plugul peste osemintele morților.
Cel care vrea ceva și trîndăvește, duhoarea zămislește.
Rima tăciun- brazdă iartă fierul plugului.
În riu să-1 zvirlți pe cel ce se dă-n vînt după apă.
Un prost niciodată nu vede oclăși capac pe care-l vede un înțelept.
Cel al cărui chip nu strălucește nu va fi stea niciodată.
Vesnicia îndrăgește uriașa lucrare a timpului.
Hornica albă-n-ara răgoș pentru mîhnire.
Un orologiu poate să măsoare clipita nebuniei dar nu pe cea a înțelepciunii.
Orice sănătoasă hrană e amulsă lăză undiță, lăză capcană.
Nici o păoare nu zboară prea sus dacă zboară cu propriile-i aripi.
Un mort nu se războie de chinurile îndurate.
Cel mai sublim lucru: să așezi pe cineva mai presus de sine.
Bucuria zămislește. Durerea aduce pe lume.
Un cuib pentru pasăre, o pină pentru poezie, un centru am prietenie.
Prostul egoist și zimbitor ca și prostul ursuz și încruntat vor fi luși drept înțelepți, chiar dacă ei vor fi a celomitate.
Ceea ce este acum probat odinioară a fost numai închipuit.
Șoricelul, șobolanul, vulpea, iepurele privesc rădăcinile.
leul, tigul, colul, elefantul se uită la fructe.
Cisterna păstrează apă: izvorul se revarsă.
Un singur gînd ume imensitatea.

Illustrația de WILLIAM BLAKE

Tu, floarea-soarelui

Floarea ostentă, gînd
Ritmul soarelui urmind,
Înduind dulcea gîndă
Cu mirasme și lumină

Unde ars de dor un tînr
Și o lăcă-n strai de nufăr
Din mormînt răsăr și cută
Floarea-mea, urma-ți cură.

In românește de Vasile Nicolescu

O ascensiune către izvoare

Feste pară tot zămzetul vieții în primele pagini ale „Valurilor” Virginia Woolf. Sase adolescenți, pe care ne place să ni-1 închipuim la feeria peisajului cald și domol al unei zile de vară engleză trăiesc din plin euforia participării la împlinirea ciclului vital. Dar ce sînt aceste sensibile înregistrări ale seismului senzorial pe care fiecare din ei (acești înșiși a căror viață avem, prin ochiul de cristal să o urmărim) le proferează într-un fel de monologuri, la început scurte ca o respirație, apoi din ce în ce mai elaborate? Este o vorbire care ocupă totalitatea textului însă nu se agreeă nici un moment în dialog. Un fel de strigăte la început din care se încheagă cea mai somptuoasă și mai caldă dintre melodii. În „Valurile” ne este oferit spectacolul surprinzător (cu atât mai surprinzător cu cît îl purtăm fiecare din noi în noi și totuși e într-un fel inaccesibil și secret) al limbajului interior.

Emergența lui din magma imaginii este mîrșăciul pe care îl aflăm în primele pagini. Impresia cea mai elementară caută să ajungă la verb, uneori cu intensitatea percutantă a unui haiku japonez: „O umbră cade pe cărare, spune Eovia, parcă ar fi un cot îndoit”; „Insule de lumină plutesc în față”, spune Rhoda, au căzut prietere ramurile copacilor”; „Sus-jos, de-o parte și de alta cîntă păsări. În preajma noastră pretutindea, spune Susan. Nimeni nu vorbește așa; dar există o astfel de spungere care se naște mereu în noi. E o simțire vigiliă care absoarbe prin toți porii spectacolul vieții și îl restituie ei înșiși în starea ascădă a cuvîntării intime. Rostirea înainte de verb, a virtualității care stă să apară. Cînd nu văd cuvinte care se înalță în jurul meu, mă simt confundat în bezna și nu sînt nimic”, spune Bernard, poetul și în același timp rezonatorul. Cuvîntul, fie și în această stare obscură, umilă, incomunicată, este un fel de rodire a vieții înășiși, o mătură care există — înșind din negura anorganicului. Căci, impresiile vizuale se comunică astfel, sub o formă rezumată, constatări pe care mai tîrziu le vom scoate la iveală și le vom ademeni către noi, învălîndu-le în cuvinte frumoase.”

Ceea ce Virginia Woolf ne povestește în pa-

giniile unei cărți pe care a numit-o roman este de fapt aventura înșăși a limbajului în desfășurarea unor vieți: căci nu trăiește o viață umană decît cel care cuvîntează și în acest cuvînt ce se înalță către comunicare și cade în biglială sau în tăcere aflăm ultima rațiune a acestor vieți. Că discursul acesta e reflexiv tu-tor nesigurărilor și încertitudinilor nu ne îndăim, după cum știm prea bine că în omplă-carea lui se întrevăde complicarea ce duce pe om din acel prag de ieșire a copilăriei care este adolescența pînă la coacerea vîrstei mature, către bătrînețe.

„Valurile” sînt fuziunea liricului cu epicul. Eric pentru că cu prosopiea și luxuriantă regăsim în fiecare rând joncțiunea unei sensibilități cu o imagine. Dar și epic, în același timp, pentru că totalitatea acestor imagini-cuvinte se ordonează într-un șir care este șirul

Itinerar psihologic

vieții — al unor vieți împletite. Dacă adolescența este senzorialitate vizuală, entuziasm primar în fața viului, tineretea care păsește și își organizează viața reflexivă (uneori perplexitate) față de un decor, creștea mai rece dar curia marle elanuri ale copilăriei îi întrețin o față frumoasă, perspectiva bătrîneții (căci eroii noștri nu mor, nici micșor nu îmbătrînesc dar scrutează finitudinea) celui cu înecul să devină o stare dominantă și stabilă? Să ascultăm pe Bernard: „Vreau să fiu singur, vreau să arunc la o parte valul de viață care mă cuprinde, norul care se schimbă la cea mai mică suflare, zi și noapte, toată noaptea și toată ziua... Nu mă am nevoie de cel cu un limbaj pueril, ca limbajul folosit de îndrăgostiți, nu mă am nevoie de cel de cuvinte monosilabile ca ale copilului cînd intră în cameră și o găsește pe mama lui cu lucrul în mînă și adună de pe jos un firicel de lînă colorată sau o pară sau o bucată de carton. Am nevoie de un strigăt, de un urlet. Cînd zăc la margine de drum și furtuna aleargă peste clmpia pustie și pe deasupra mea, nu am nevoie de cuvinte. Nu am nevoie de nimic bine rînduit, care să cadă cu toate cele patru colare pe pămînt. Nu am nevoie de rezonanțe și acurile îndăntoșate care izbucnesc și se propagă prin toate fibrele pieptului dînd naștere unei melodii pătimate, unor fraze mincinoase. Am terminat cu frazele”. Am terminat cu frazele. „Vol reîntra în mine cînd celui cu înecul să devină o stare dominantă înfășurare care sine poartă marca morții.”

Există o ontogeneză a grăirii care modelează cu fidelitate ontogenza finiei. Copilului mic i se reveală mai înainte de a fi stălișul cuvîntelor. Acele scînteietoare jocuri de silabe sînt ca niște game pe care pianistul le execută, înainte de concert, pentru a-și desmorzi degetele. Apoi vine descoperirea minunilor lumii, sufletul vibrant, deschis, percepe mulțimea de forme și de culori, armoniile, nuanțele dar și amenajarea negrului care pîndește să o păteze. Cuvîntul se va lipi de aceste vrăjitorii și va semăna cu ele pînă la identitate. E vîrta cînd fiecare mîrează de floare, minusculea insectă pășind între două picături de rouă devine onomatopoe. Există o mișurare a cuvîntelor, intensă ca zămzetul vital într-o poiană vara. Ochiul deschis în afară al copilăriei privesc cu aceeași umire și către genunțarea propriului său dicționar. Apoi vine adolescența. Rîdicările și căderile sînt rimate de tresărire iubirii. Universul pare mai întunecat sau mai luminos după cadentele inimii. Adoleșcența e mai implicat decît copilul în mersul lumii. (Cînd Susan vede pe Florie sărutată de Ernest în curtea în care se usuă rufele se simte „ca plajamale fluturînd în bătaia puternică a vîntului”). Momentul marilor identificări e și cel al identității și de aceea voința de originalitate transpare nu numai în acte ci și în ceea ce limbajului. Aceasta este vîrta poeziei tocmai pentru că — în expresie ca și în acte — e caută o țesătură.

Omul copt stă în mijlocul vieții, stăpîn pe ce vrea să spună și să facă. Neliniștile, dacă îl asediază nu reușesc decît pentru că, din prosopie el poate să mai fie. În elipe izolate, un copil, în el acum e multă siguranță — numai lumea din jurul lui e nesigură și voința de a-1 da un sens face din vorbire o armă ueneri precisă, fină, ascuțită, atecori boanță și nedemnă. Cuvîntul și-a pierdut din terioritate și se aplică pe lume ca o gravură. „Eu am ales (spune Neville). Am primit impactul vieții nu în exterior ci pe dinăuntru, acolo unde fapțura e făcută din fibre albe, din carne

revista străină

● **SYGVDOR WISNIOWSKI** (1841—1892) călător și scriitor polonez (a luat parte la campania lui Garibaldi în Italia și a făcut de două ori înconjurul lumii), a publicat în 1877 un roman consacrat trecutului poporului din Noua Zeelandă: „Copilul reginei din Oceania”. Cartea lui Wisniowski a fost tradusă recent în limba engleză de un polonez profesorul Jerzy Podolski de la „National Library School” din Wellington și publicată sub titlul „Tikera or Children of the Queen of Oceania”. Romanul care dă lectorilor o idee despre Noua-Zeelandă a anilor șaptezeci din secolul trecut, se bucură de un deosebit succes.

● **EDITURA ALBIN MICHEL** a pus în vânzare în cursul lunii septembrie **Romanul Africii** — Un fusil dans la main, un poeme dans la poche, de Emmanuel Dongala, cuprînzînd istoria tulburătoare a Africii anilor 1960—1975. De o parte colonialismul și imperialismul alb, care se cramponează de putere de altă parte, statele devin independente, și între ele schîdindu-se o a treia Africă, Africa revoluționară și combatantă. Pe acest fundal de istorie peste care plănăză umbrele lui Lumumba, Fanon, Nkrumah, Amiral Cabral se ridică **Mayala** din **Mayala**, un tînr intelectual activist, care vrea să împletească gîndirea revoluționară cu acțiunea politică. El se alătură rezistenței din Africa australian unde înfîlșește un tînr negru american care la rîndul lui încearcă să facă **Peșala** din Africa îndărătată și anarhică. Cartea a fost primită de presă cu mult interes.

● **INSPIRINDU-SE** dintr-un documentar realizat de François Reichembach (în care sînt demascați doi cunoscuți falsificatori din Italia, Elmyr de Hory și Clifford Irving), Orson Welles a făcut un film intitulat „Fakel” (Falsificare), supunînd discuției publice acest subiect. Clifford Irving a vîndut falsele Memori ale miliardarului Howard Hughes; Elmyr de Hory a înfundat plăta cu pinze de Medallion din Italia. Elmyr de Hory și Clifford Irving sînt doi cunoscuți falsificatori în plină acțiune: Elmyr de Hory scriind, plin de sine, un Modigliani și apredînd că Modigliani nu avea siguranța inimii lui, apoi continuîndu-și apărarea declară că falsurile lui figurează în mai mult de cincizeci de muzee din lume semnate înșăși cu propriul său nume. Un alt falsificator, David Stein a făcut o dată greșeala de a desena un Picasso și un Chagall pe aceeași hîrtie, din care cauză nu le-a putut valorifica; fiind invitat la o expoziție, Chagall găsește o serie de copii executate de Stein și depune o plîngere. După ce sînt descoperiți, falsificatorii argumentează în apărare că ei, asemenea unor pianști, interpretează pe maeștri. În urma intervențiilor autorităților, unii falsificatori rămîn la creația proprie, iar alții trec a pasăse cum este cazul lui David Stein care a pictat-o pe Brigitte Bardot în maniera a dolsprezece artiști moderni, de la Gauguin la Chagall. Și istoria se repetă și se va repeta... problema falsificării operelor de artă rămînd în deschisă.

● **SHERLOCK HOLMES** primește pînă în ziua de azi, numeroase scrisori prin care i se solicită sfaturi. Cercetătorii continuă să examineze în amănunțime povestile celebrului detectiv pentru ca să găsească o soluție logică și misterelor olipitii sale. Și totuși explicarea a fostare simplă a lui Arthur Conan Doyle a creat un personaj legendar fără să-1 dea prea multă atenție. El considera romanele sale polițiste o simplă mîrșă de distig și acorda toată atenția romanelor istorice. Un „pub” din Londra poartă numele lui Holmes, dar numai cu cîtuș timp urmă a fost fixată o placă pe o casă din sudul Londrei, unde, zice-se, Conan Doyle a scris primele șase povestiri cu Sherlock Holmes. Acest erou lăbit de public i-a adus gloria deși romanele sale istorice cum ar fi: „Micah Clarke” (1888), „The White Company” (1891) nu sînt lipsite de valoare. Impresionat de succesele lui H. G. Wells și de romanele sale de science-fiction a scris „The host World” (1912) în care dă dovadă de o bogată imaginație.

● **APROAPE 150 DE SPECIALIȘTI DIN 21 DE TĂRI** au luat parte la seminarul tradițional de vară al slavistilor și specialistilor străini, de limbă și literatură bulgară. Timp de trei săptămîni, programul seminarului a cuprins conferințe ținute de eminenti lingviști, critici literari și oameni de cultură, vizitare de expoziții, muzee, monumente de artă. La încheierea seminarului participanții au avut numai cuvinte de laudă în legătură cu organizarea precum și cu rezultatele obținute.

● **ROGER CHATEAUBRIANT**, cronicar la Paris-Match, fost tehnician în mașini unelte, apoi instructor, a publicat de curînd în Ed. Gallimard romanul „Pas la plus haute porte”. Acest roman este consacrat ca și precedentele, realității vieții lumii proletare, în luptă cu greutățile cotidiene dar care nu-și părăsește niciodată nici visurile nici demnitatea. Din lucrările autorului: „Les Brasiers”, cu care obține „Le Prix de la seconde chance” în 1965, și „Les Myrtes” pentru care a fost distins cu „Le Prix Paul Vaillant-Couturier” în 1970.

● **PREMIUL CARTI PENTRU TINERI**, înstituit de Ministerul tineretului, familiei și sănătății din RDG a fost atribuit în acest an, — din cele 475 de titluri propuse de diverse edituri — unui număr de patru lucrări: „Oameni mari au toate dreptățile” de Eva Tarkovskiy, „Puțin ne pasă de regele castraveților” de Christine Nostlinger, „Un membru util al societății” de Barbara Wersba și „Am șapte vieți. Povestea lui Ernesto Guevara, zis CHE” de Frederik Hetmann.

● **PENTRU PRIMA OARĂ, A FOST ALFASA O FEMEIE LA COLLEGE DE FRANCE**. Este

vorba de Jacqueline de ROMILLY, profesoară de limbă și literatură greacă la Universitatea din Paris. Ea va ocupa catedra „La Grece et la formation de la pensée morale et politique”, care a fost creată în urma hotărîrii adunării profesorilor, în locul catedrei de istorie a religiilor. Helenistă renumită, Jacqueline de Romilly este autoarea a numeroase lucrări asupra lui Tucydide și a Tragicilor, a publicat la PUF în colecția „Sup” un volum despre „Tragedia greacă”; un alt volum dedicat tragediei „Persii” a lui Eschyle, va apărea în noiembrie în colecția „Erasme”.

● **AVIND UN CARACTER INTERNAȚIONAL**, „FESTIVALUL FILMULUI PENTRU MUNCITORII” s-a ținut în acest an în 45 de orașe din Boemia, Moravia și Slovacia, reunind șaisprezece filme din treisprezece țări, dintre care, în afară de țara gazdă, au participat: România, Bulgaria, Ungaria, RDG, Uniunea Sovietică, Polonia, Anglia, Franța, Italia și Statele Unite ale Americii.

● **IN FONDURILE BIBLIOTECH ȘTIINȚIFICE DIN HABAROVSK (U.R.S.S.)** s-a găsit o ediție rată — un volum de versuri ale poetului antic grec Pindar. Cartea este legată în piele și e tipărită cu litere frumoase cursive, în limbile greacă și latină. Pe pagina întâi a ediției este imprimată marca cunoscutului tipograf și editor italian Aldo Manuzzi, — o ancoră și un delphin. Cartea a văzut lumina tiparului în 1513. Se pare că ea a fost adusă ac de către primii coloniști ruși și apoi predată bibliotecii din Habarovsk.

● **SUB TITLUL „OAFETHI NOȘTRI SCRITORII ROMĂNI”** revista sovietică **Naz Sovremennik** inaugurează o nouă rubrică dedicată literaturii de peste hotare publicînd două schițe românești, una aparținînd lui Nicolae Velcea, alta lui Ion Băteu. Traducerea e semnată de Lilia Dolguseva, Nicolae Cibranu prezintă cititorului sovietic, genul scurt în literatură română contemporană.

● **PREOCUPĂRIE SUSTINUTE** ale revistei **INȘTANNAIA LITERATURA** pentru literatura română contemporană sînt confirmate o dată mai mult prin publicarea unei recenzii la romanul **Păsările** de Alexandru Ivascuț (ed. a III-a) în paginile numărului din luna octombrie a c. Recenzia este semnată de Lilia Dolguseva.

● **FILMUL „MAESTRUL ȘI MARGARETA”**, realizat după romanul scriitorului rus Bulgakov,

de către cineastul iugoslav Alexandru Petrović (realizator al admirabilului film „Am înțeles și țigani fericiți”), a fost prezentat în avanpremieră la Paris. După proiectare a avut loc o conversație-interviu cu cineastul iugoslav, animată de Samuel Lachize.

● **GIOCONDA VA PARĂSI LUVRU**, pentru a fi expusă în Japonia, în cursul anului viitor. Renumitul portret al Monei Lisa a mai fost prezentat și în Statele Unite în anul 1963. Măsurile excepționale de precauție vor fi luate pentru ca Gioconda să nu aibe nimic de suferit alt în timpul transportului ei și în perioada cînd va fi expusă.

● **AL XI-LEA FESTIVAL ANUAL DE CINEMA DE LA NEW YORK**, care va ține două săptămîni, s-a deschis cu filmul „La nuit américaine”. François Truffaut și vedetele sale, Jacqueline Bisset și Jean-Pierre L aud au asistat la această mare premieră precum și Lillian Gish, una dintre primele artiște ale cinematografului mut american, careia îi este dedicat filmul.

● **DRAMATURGUL ROLF HOCHHUTH**, a cărui piesă „Vicarul” (Der Stellvertreter) reprezentată în premieră mondială în 1963 a reprimat un succes senzațional pe întregul glob, a scris o comedie politică plasată în Grecia anulată 1968 și concepută ca versiune modernă a textului antic „Lysistrata”. Piesa e tipărită de editura Rowohlt și va fi montată în primăvara viitoare pe mai multe scene din Republica Federală Germană.

● **LA PROPUNEREA PROFESORULUI DE GERMANISTICĂ Pierre Bertaud** din Paris, specialist în exegeza operei holderliniene, și a profesorului Hans Schwertler din Aachen, Fundația Volkswagen-werk va pune la dispoziție fondurile necesare pentru întocmirea unui dicționar al creației poetice a lui H lderlin. Dicționarul va fi elaborat de Facultatea de germanistică a Institutului Tehnic superior din Aachen cu ajutorul preluării electronice a datelor și va permite specialistilor soluțierea unor probleme controversate privind limbajul marului poet. Ca și dicționarul Goethe și cel al operei lui Schiller care se află în pregătire, volumul va completa panorama literaturii germane la sfîrșitul vechiului al XVIII-lea.

S. P. V.

Natura a creat POLUL FRIGULUI! Omul a creat FRIGERO!

FRIGERO — consum redus de energie electrică — numai 0,18 — 0,30 lei în 24 de ore.

FRIGERO — realizează o temperatură de —12°.

FRIGERO — funcționare sigură și silențioasă.

Prețul de vânzare:

FRIGERO — 140 l: 4 110 și 4 150 lei.

FRIGERO-super — 180 l: 4 800 lei

FRIGERO-lux — 240 l: 5 740 lei

FRIGERO — SE POATE CUMPĂRA ȘI CU PLATA ÎN 18 RATE LUNARE, CU UN AVANS MINIM DE 822 LEI!

Vladimir Iugovskoi

Prima luminare

Plecă în zori, așa cum trebuia la drum anevoios și lung. Bolnav și arătând sfârșit, sub pleoape cu cearcănele vinete și-adiinci, trecu de pragul casei, poticnit, sleit, apoi, sui-n vagonul verde din gara înfășată-acum de trenuri, de semafoare, drumuri de pământ.

Luați-ne! Țipau în urmă lucruri, nu ne lăsați pe toate-n părăsire. luați un portret măcar sau o scrisoare, pustietatea casei ne-ngrozește! Se auzeau doar lifturi, uși trintite, și oameni cu tristețea-n ochi ieșeau pe palieru-ngust al despărțirii. Infrigurate, liftierele bătrine ca niște mogildețe mici, severe, ale străvechii glorii, le urau drum bun, la despărțire, tuturor.

Saltele roșii aruncate-n grabă, bucăți de sfoară, pilnia-ntristată de telefon, cu voci de prieteni plină, de stinse pasiuni și de discuții, rămăseră în urmă; grav, Kremlinul se profila-n ferestrele mașinii — părea pictat cu pete oblice, pătrate, cu muri roșcați și amenințatori. Iar viscolul învolbura zăpada. Bătu în Turnul Spaski ceasul. Au trecut și vinzătorii cu ziare. Din grădina Alexandrovskaja zbura un stol de ciori. Și omul din mașina înghețată nu de iubiri și nu de tinerete se despărțea, ci de ce a fost urit în viața lui, la ceasul crud al sorții. În fața-amărăciunii populare.

Gara — și-un furnicar de drame omenești.

fețe pe care-nscrisă-i disperarea și larma geamantanelor ciocnite. Vacarm. Brancardierii poartă pe-o targă, o paralizică; încet o duc prin coridorul strimt și ea zimbește fericită către oameni și gingurește-ncet ca porumbii cuvinte ne-nțelese ce se sting.

S. D. ERZIA (NEFEDOV): Portret.

El a ieșit. Întimplător, cu el în eșalon, era o muribundă, o veche cunoștință; avea subă de jder, încapătoare. A condus-o un bun prieten, dirz, intimidat că trebuia să-i dea curaj mințind, și parcă-ntrziindu-și despărțirea se cercetau cu ochii-ntunecați. Era cărunt bărbatul și frumos. Cu unghia îi ciocănea în geamul brumăț ușor de ger și îi zimbea. Lungindu-și despărțirea-și transmiteau îndurerate semne de adio înscrise cu trei degete, cu patru, cu ele-nruciate sau formind pătrate vagi, apoi acel sărut prin geamul înghețat. Mergea încet, cu pasul grav, prieten inimos și bun. Un viscol parcă-n gara Kazanskaia făcu să-nceapă-un joc de felinare; plecam la drum cu turnurile-n spate. Cu pas întins prietenul mergea pe lângă geam bătând și făcând semne cât semafoarele nu s-au iuțit în urmă. Ninge, ninge zăpada moscovită. Vagoane triste alergau ușor prin iarnă spre ținuturi depărtate cu făcând de metronom în roți și geamurile toate camuflate. Doar beznă, beznă doar și-un patefon profanator și jalnic, în vagon cînta în noapte-o rumbă răgușită. Artiste cu obraji-aprinși de pudră, constructori și regizori gravi, de film, și academicieni în haine sobre străbat încet tristețile zăpezii spre sud, spre sud, spre stepele uitării.

Vladimir Iugovskoi (1901-1957) este unul dintre poezii reprezentativi ai generației lui Vladimir Maiakovski. Voluntul în inima veacului — apărut după moartea poetului — reprezintă apogeul creației sale, inserându-l pe cea mai înaltă orbită a literii sovietice. Cincisprezece ani a lucrat Iugovskoi la cele 25 de poeme ale volumului, la care a revenit de cîteva ori pînă a reușit să le dea strălucirea și profunzimea formei definitive. În inima veacului este o adevărată „tomografie” — încă a primei jumătăți a secolului nostru. În care poetul se considera implicat structural, încercînd să răspundă marilor probleme ale lumii contemporane.

Metafora dominantă a poemului Prima luminare e consistența acel tren care traversează pământul sovietic lăsat de război, acel tren care devine simbolul purității luptător, al omeniilor urmării în drumul ei lung și greu, prin lumea noaptea distrugerii, luminată doar de focurile canonadier de artilerie, de minusculele puncte de jar al unei țigări arse în palma de ochii îndurerate ai oamenilor, pînă în clipa cînd, leșit din zona camuflajului și a frontalului, apare, ca o pălpădeă prozeșă a zilei, prima luminare, soarelui lumii înalt.

Dă buzna-afară, nechezatul plăcii trec balerinele tăcute, cu baticuri pe cap, și-o triste voce-oghetaie. Iar, beznă nopții — lângă Riazan. Se trage-un stor; din noaptea ies-un cline.

Și jetul reflectoarelor inundă platforma jos de noaptea, cu lumina. Un cline lup pe lângă tren se duce și-n urma lui grăbește-un felinar, o armă și o subă-ovăluită în ceșuri fumurii. Sint cei din strași ce-au aprărat Rusia în restricte. Afară-i frig, zăpadă spulberată — în noaptea din vagon nu conținește un aspru dialog; cum să muncescă Rusia care n-a mai încoput pe fronturi.

Permanenți.

Fără cruțare. Ce să montare. Ce să scrie. Cum să construiescă și ce experiențe noi să facă. Doar trenul era însoțit de o țară trăind ca țara după-aceleși legi. Tot beznă fără capăt; pe platforme țărîni bocnă cu sufletul la gură, un foc dărnănd departe pe-ormenii de minile-ntunericii priet. Iar vintul smulge crengi acelor pînă imeni, din jurul turnului de apă. Și-o forțată de saci, de oameni, poate afară unde zăpădă zăpada. Iar pe culoare agornat surd de pasi oprindu-se, pornind apoi din nou, și-abia de poți aici acele fețe de geam lipite ca niște călăie. Exploni depărtate; canoada aruncă-o clipă fulgerele scurte pe-o decorație, pe-un ochi halbat, pe-un nas, căci mulți lipseau de geamul rece îndurerat, și ce lung trăgea mitraliera anti-aeriană.

Cu brațele-afirmate, pînă în palme îndierbinate simple, sau lumina stăteau bărbății-n grupuri, lângă geamuri.

Femele-asterneau de noaptea patul, gospodăriind, tăcute, pe-ntuneric; și doar într-un compartiment cînta, în beznă blestemată patefon, și plăca neagră derula mereu o voce miorlăită ce spunea că trandafirii înfloresc în noaptea și-n ceata-albastră pieru un peron. Atît de ordinar și de duios cînta c-o diabolică-ndrjire de parcă fericirea gidăia cu o lăbuță moale cefe tunse. Amarnica ispită stăruia-n acel compartiment, de parcă viața intrase în normal, și zeci de lucruri ar fi vorbit în spațiul-aceia mic cu limbile lor casnice și mici. Afară era viscol și zăpadă.

Iar omul?

Proptea de geam o frunte-nfierbîntată.

Și viața lui?

Ardea — o luminare sub coaste, undeva, stînd camuflată sub haină și sub pielea-ngălbenită. Și tot cădeau zăpezii piezse. Așa trecură trei sau patru nopți. Stăteau în grupuri oameni la ferestre cu frunți proptite-n geam. Se legăneau aceiași brazi și pini și plopi de munte și patefonul sufoca cînta. Părea cu neputință să te zmulgi, să pleci ori să te spuierbi poate-n drum;

ce greu și tragic drum în întuneric, prea-ndurerat în acel ceas de fier, istoric cași al patriei, de-atunci. Comandantele, din ce în ce mai sumbre, ne ajungesu prin negre megafoane în gîri cu camuflaj. Întreg pămîntul ras respira în urma celor ce înghețau la geam în nemișcare și-s amintescă din copilărie ce șau de-acest pămînt plin de morminte. Mergeau spre răsărit cum trebuia, ca să trăiască iar, să inventeze,

În românește de TEODOR BALȘ

Iar beznă-n urma lor zbura pe aripi cațelate, negre, de cuvîntă. Și oamenii vorbeau adîc de sincer, de-acevitat, de aspru, de profund înțeles aproape tot ce-au hotărît s-a ogîndit în seara lor — și a Rusiei. În ceasul beznăi chipuri se pierdeau, recuși străbăteau pensu-n fugă și disperarea verde-a acelor tunuri de anti-aeriană smulgea noaptea de noaptea tremul. Se pierdu în depărtare, Moscova... Intrase din beznă, trenuri, în întunecime ca-n gara unei țări adînc și mute. Tărași cărunti, femei îmbrăodite ne-ntîmpinau în sânii pretutîndeni. De-al noștri totu, Rusia trudoare, mîrați adînc, priveau la balerine, la un savant bătrîn ce nu știa nici, cum se țîngăiește; la-nțelepte, înalte frunți atîșe de chelie. Și beznă-n jurul lor se-ngrămădea. Părea că-n noaptea țeava de-ncălzire tipa: e întuneric, vai, cît de-ntuneric!

Cu ochii-n fundul capului, conductorii îndepărtau pe una nepoștii. De patru nopți stă-n viscol pe tamboane

V. V. LIȘEV: Mama

un vagabond cu-o scurtă de muiere. Ca fumul de țigară se-nălța crescînd, noapte de noapte, mai înalt. Iar trenul se țîra spre o arșiță necunoscută, rupt de-acea secundă a bunului rămas de la plecare.

Treceau pe-alături alte eșaloane luindu-se la-trecere cu timpul să-ntîmpine destinul hărăzit. Și alte garnituri, vuid, prin halte le-ntreceau: la geamuri luminate, în micile pătrate de cristal tot nemișcați stăteau alți oameni, care erau de-ntreaga țară cunoscuți. Cu ei treceau puternice uzine și strungurile smulse-acum

cu carnea lor de beton, mașini și macarale sub rogojini ascunse de ninsori. Zaporozjanul meșter se zărea cu spatele-nrămat în uși de fier, cu ochi de fier privind în depărtare.

Erau acolo fețe-nfrigurate sezînd pe taburele, pe paturi de Harkov. Ficuși cu frunzele de ger pișcate erau cu ele, afară, pe platforme. Cu fețele de vinturi biciuite c-o stăruință diabolică, priveau în față -ntins pe-o masă-un om răpus de oboseală-acum dormea; și din sertare fluturau hirtii. Hirtiele acelea confirmau că masa, după planul stabilit, mergea, cum trebuia, spre răsărit. Și preșele ca niște stînci de-oțel, dulapuri, bibliotecile uzinei alunecau prin cețuri și prin ger, de neinvins, ca sufletul Rusiei. Zăpada slabă-a sudului ningeau...

Se-nruciașu în drum cu eșaloane cu-armonici lângă sobele încinse și tunuri camuflate-n huse verzi; băieți cu fețe supte, de mongoli, cu pași de mițe lunecau pe șine să facă rost de apă pentru ceai. Și „Pentru Moscova” scria pe toate-acele vagoane roșii ca niște drapele. — Porni și Eniseiul!

a strigat în glumă, careva, și toți au ris. Și dinți sclipiră și-au pornit să cînte siberienii-un cîntec depărtat. Lui i-a rămas în minte-atunci o soră ca noaptea de căruntă, cu sprincene parcă-nrucinate, poate triste numai. Masivă, ca o statuă privea la tinerii cu căștile verzi cu scurte îmblănite și roșcate călăii ca și oțelul din Ural, trecînd în șiruri lungi; noaptea de spre Moscova, s-o apere cu trupul.

Afară era lapoviță-acum Intrase vagabondu pe culoar și tot creștea, creștea pînă-n tavan — A șasea noapte a-nceput atunci. În fața-nfricoșatei suferinți a țării-ntregi și a miniei crunte, pînă spre ziuă oamenii stăteau lipiți de geamurile mute. El și-a stors amărăciunea inimii în pumn și a văzut șuvoaie de durere și s-a simțit atuncea rușinat pentru toți cei ce ca un lanț stăteau cu frunțile lipite de ferestre, și pentru el care zbura în noaptea pe șinele-ostenite, n răsărit,

și pentru plăca-aceea blestemată și neagră, care-n noapte se-nvirtea acolo-ntr-un comod compartiment cu aer de cămin, cu cercu-aceia de întuneric ce se văicărea. Și cei mai gravi,

în clipa-aceea-amară, a stepei veștezi și-a zăpezii moale schimbau cuvinte scurte între ei. Căci fiecare-avea o viață-a lui dar asta era viața nimănu. Femeia ce-o iubise-atît de-amarnic, pe care cu un prieten a văzut-o, pe negîndite din compartiment a apărut. El i-a întins inelul, frumosul dar al ei și o rugă: — Fii prieten, dacă poți, pînă la capăt. Ea a răspuns:

— Acum iubesc pe eltu! Și miinile și le mișca de parcă se apăra de moarte.

El plecă. posomorit, nebarbierit și calm.

Treceau pe poduri trenurile; totul se zguduia de-un uruit turbat al garniturii ce mergea alături sau ce venea. În viața lui sfîrșise totul; voința i-a rămas și nerăbdarea ca-n marea de-ntuneric să învingă în el, cel care vede-n viitor.

A. O. BEMBEL: Portretul căpitanului N. F. Gastello

Iar oamenii, posomorîți și aspri, stau înșiruiți la geamuri, cîntărind ce-a fost și ce va fi sortit să fie. Fără zăpadă, noaptea umedă urla; ca niște brațe ulmii-și clătinau crengile ude. Plăca se-nvirtea nesuferită; se purtau domol discuții bărbătești și apăsate. Trecutul s-a sfîrșit.

Iar de pe placă aceeași melodie-ademenea vorbind de fericire; se-ostenea ceva neînțeles parcă să spună de primăvara care în Ciadr a înflorit prin parcuri trandafirii, și tinerii dansează: un, doi, trei! Doar beznă și doar fuga tot mai iute a trenurilor care taie noaptea. Deasupra-acestor oameni care stau infrigurați, lângă ferestre negre și a compartimentului cu rumba aduse conductoarea, ca un steag prima lumină, -aceia, de culoar și fără-a trage storurile lasă, această primă luminare-acum legală. Și ei s-a năpustit spre luminare și umbra-n urma lui s-a repezit enormă, pe întregul coridor. El ocroti cu palma-ngălbenită lumina luminării, de curent, de oceanu-adine de întuneric, și umbra-ntinse-o palmă uriașă spre caldă și mărunta luminare. Toți oamenii-au grăbit în urma lui, într-un avînt, spre marea de lumină spre fericita flacăra a vieții ce despărțea lumina de-ntuneric.

Își contura războiul tragedia în drumul singeros și mondial. Se despica mijlocu-acestui veac a cărui moleculă era trenul. Peste minciuna ce avea să piară, peste-adevărul-nsingerat urcînd peste durere, ură, suferință, învingătoare nopții strălucua, nestăvilită-n arderea ei calmă, o luminare albă ca zăpada cerînd viață, fapte și credință. Tu uită-te pe tine — și-ai să-nvingi.

Luceafărul

Revistă editată de
UNIUNEA SCRITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMANIA

Redacția și
VIRGIL TEODORESCU
Redactori șefi adjuncți:
CEZAR BALTAG, S. DAMIAN,
GEORGETA HORODINCA
Secretar general de redacție:
TEODOR BALȘ

L

REDACTIA: București, Bd. Ana Ipătescu 15
Telefon: 50 40 25; 50 44 85
ADMINISTRATIA: Soseaua Kiseleff, 10. Tel. 18 33 90
ABONAMENTELE:
3 luni — 13 lei; 6 luni — 26 lei; 1 an — 52 lei
Tiparul executat la:
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘCINTEII”
Pazinător: Nicolae Ion